

Visie Eindniveau

Onderzoekend Vermogen Bachelor opleidingen Vaktherapie

Colofon

Visie Eindniveau Onderzoekend Vermogen Bachelor opleidingen Vaktherapie

Auteurs:

Drs. Ingrid Pézces
Drs. Marc Willemsen

MOOV-on projectgroep:

Annemarie Abbing MSc BA
Liesbeth Bosgraaf MATH
Robert van den Broek MSc
Drs. Olivier Glas
Prof. dr. Susan van Hooren
Drs. Ingrid Pézces
Esther Vis MEd
Drs. Marc Willemsen

Dit visiedocument is op 8 november 2019 vastgesteld binnen het MOOV-on project.

Dit project is een samenwerking van Hogeschool Arnhem en Nijmegen, Hogeschool Utrecht, Hogeschool Leiden, NHL-Stenden, Zuyd Hogeschool en de Open Universiteit.

Het ministerie van OCW financiert het project en SURF ondersteunt het proces.

A network diagram background consisting of a complex web of interconnected nodes and lines. The nodes are represented by small circles, some of which are highlighted in a vibrant magenta color. The lines are thin and light gray, creating a dense, interconnected pattern that fills the upper and left portions of the page.

Inhoud

Inleiding	4
1: Visie op eindniveau onderzoekend vermogen	5
1.1. Kritische houding en de Reflective professional	7
1.2. Evidence Based Practice en Evidence Based Professional	9
1.3. Onderzoek en de Scientist professional	12
Referenties	14

Inleiding

Voor u ligt het visiedocument eindniveau onderzoekend vermogen van de bachelor opleidingen Vaktherapie.

Dit document is tot stand gekomen in het kader van het project "MOOV-on, naar stevige verduurzaming onderzoeksonderwijs vaktherapie". Dit project is ontstaan vanuit de sterke behoefte bij docenten van de bachelor opleidingen Vaktherapie om een gezamenlijke visie te ontwikkelen op het eindniveau onderzoekend vermogen binnen het bachelor onderwijs vaktherapie, om zodoende, tijd- en plaats onafhankelijk, open onderwijs te delen en hergebruiken. Binnen het project worden bestaande en ontbrekende, of nog niet bestaande, leermaterialen verder ontwikkeld en beschikbaar gesteld onder een open licentie in een online vakcommunity voor onderzoeksonderwijs vaktherapie. Het digitaal delen van onderwijsmateriaal in het onderwijs biedt kansen voor innovatie en kwaliteitsverbetering. Daarmee groeit ook de kans op een hoger studiesucces. De minister van OCW heeft daarom financiering beschikbaar gesteld in de vorm van een stimuleringsregeling die wordt gecoördineerd door Surf.

In dit project participeren vijf bachelor opleidingen Vaktherapie te weten: Hogeschool Arnhem en Nijmegen (HAN), Hogeschool Leiden, Hogeschool NHL/Stenden, Hogeschool Utrecht (HU) en Zuyd Hogeschool. Zij bieden afstudeerrichtingen aan op het gebied van beeldende therapie, dans-bewegingstherapie, dramatherapie, muziektherapie en psychomotorische therapie. Daarnaast is de Open Universiteit betrokken vanwege de expertise op het gebied van online activerend onderwijs.

Het visiedocument zal aandacht krijgen via het landelijke coöperatieve lectoraat KenVaK, het Landelijk Opleidingsoverleg Vaktherapie (LOO-VT) en de FVB en haar afzonderlijke beroepsverenigingen.

Dit visiedocument is tot stand gekomen op basis van de werkbijeenkomsten LOO in 2017 en 2018, KenVaK-overleggen en de werksessie OCW project MOOV-on in september 2019. Hierbij is voortdurend gezocht naar de gemeenschappelijke noemer, waarbij in de formulering rekening gehouden is met het behouden van ruimte voor het behoud van de identiteit van iedere opleiding.

Deze visie is een concretisering van het Landelijke Domein Profiel Bacheloropleidingen – vaktherapeutische beroepen (LOO VTB, 2016) en geeft richting aan welke onderwerpen en welke didactische principes nodig zijn om het onderzoekend vermogen van studenten te bevorderen. In het domeinprofiel wordt gesteld dat het daarom van belang is dat de verschillende opleidingen tot vaktherapeutische beroepen het vereiste eindniveau op elkaar afstemmen en ook dat er overeenstemming is over de verschillen in eisen tussen bachelor en masterniveau (2016, pag. 59-60).

N.B. In de tekst wordt voor de leesbaarheid de 'hij-vorm' gebruikt, maar betreft alle mannelijke en vrouwelijke studenten, docenten of anderszins betrokkenen.

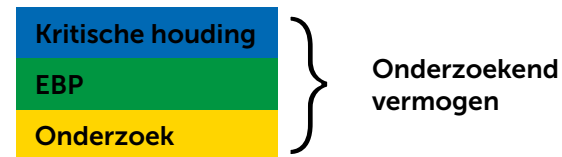
1: Visie op eindniveau onderzoekend vermogen

De bacheloropleidingen Vaktherapie leiden beginnende professionals op die zich kunnen positioneren in een zich steeds ontwikkelende beroepspraktijk. Zoals in het Landelijk Domeinprofiel Vaktherapeutische beroepen (LDP, LOO VTB, 2016) beschreven, hanteren de opleidingen de visie dat studenten hiertoe over "onderzoekend vermogen" beschikken.

Onderzoekend vermogen kan worden onderscheiden in drie componenten (Andriessen, 2014, 2016):

- 1) Een onderzoekende, kritische houding (Expertgroep protocol, 2014; Van der Rijst, 2009).
- 2) Het vermogen gebruik te maken van de kennis van anderen. Dat kunnen resultaten zijn van ander onderzoek, praktijkkennis van professionals in de beroepspraktijk en de behoeften en wensen van cliënten.
- 3) Het vermogen om onder begeleiding van een docent de onderzoekscyclus van praktijkgericht onderzoek te doorlopen; van het formuleren van een vraag via het verzamelen van data tot het geven van een antwoord. Het gaat er hierbij om dat de student het principe van de rode draad die in de onderzoekscyclus zit begrijpt en kan hanteren (Expertgroep Protocol, 2014).

Deze drie onderdelen zijn weergegeven in figuur 1 en hangen nauw met elkaar samen.

Figuur 1. Onderdelen van onderzoekend vermogen

De bachelor opleidingen leiden met nadruk geen "onderzoekers" op, maar professionals met onderzoekend vermogen. Dit concept is dus breder dan enkel "het verrichten van onderzoek". Hutschemaekers (2010) maakt onderscheid tussen de 'reflective practitioner' die zich bewust is van wat hij doet, de 'evidence based practitioner' die zijn handelen baseert op de meest recente wetenschappelijke inzichten en de 'scientist practitioner'. De laatste is de praktijkprofessional die tevens praktijkgericht onderzoeker is en zijn eigen of andermans handelen onderzoekt en verbetert. Resultaten uit praktijkgericht onderzoek kunnen gebruikt worden als 'research evidence' binnen EBP. Dit wordt weergegeven in Figuur 2.

Figuur 2. Visie op kritische houding (reflective professional), EBP (evidence based professional) en onderzoek (scientist professional) (gebaseerd op Smeijsters, et al., 2012)

Gecombineerd met de indeling van Andriessen kan dan gesteld worden dat 'Reflective' inhoudt dat de professional op bachelor niveau continu bewuste beslissingen neemt binnen het behandelproces dat hij uitvoert, en deze kritisch evalueert. Hiervoor is een kritische houding nodig. Helemaal rechts in figuur 2 wordt EBP weergegeven. Waarbij op basis van de wensen en voorkeuren van de cliënt, research evidence en expertkennis, de professional samen met de cliënt op individueel niveau beslissingen neemt. Bij EBP maakt de 'evidence based practitioner' gebruik van bestaande evidence. Het op basis van nieuwe ontwikkelingen en onderzoeksresultaten, blijvend vernieuwen van het eigen handelen is een gevolg van EBP. Helemaal links wordt praktijkgericht onderzoek (waaronder PBE, praktijkgericht evaluatief onderzoek, actiegericht onderzoek, surveys, case-study etc.) weergegeven. De professional vervult binnen praktijkgericht onderzoek de rol van 'scientist practitioner'. Als 'scientist practitioner' kan de professional behalve door praktijkgericht onderzoek uit

te voeren, ook als co-onderzoeker participeren in andersoortig onderzoek. De resultaten die door praktijkgericht onderzoek verkregen worden, kunnen deel uitmaken van de evidence waar professionals zich op baseren als ze EBP toepassen. Bij EBP leidt deze practice based en andere evidence vervolgens samen met de ervaringskennis van de professional en de ervaringskennis, wensen en voorkeuren van de cliënt, tot een beslissing in het behandelproces.

Deze gedachtegang draagt de visie op onderzoekend vermogen binnen de bachelor opleidingen Vaktherapie. Onderzoekend vermogen is dus geen separate competentie, maar is een geïntegreerd gegeven binnen de verschillende curricula van de opleidingen. Maar wat verstaan we hier nu precies onder? Hieronder wordt de visie op de onderscheiden onderdelen achtereenvolgens toegelicht en concreter gemaakt.

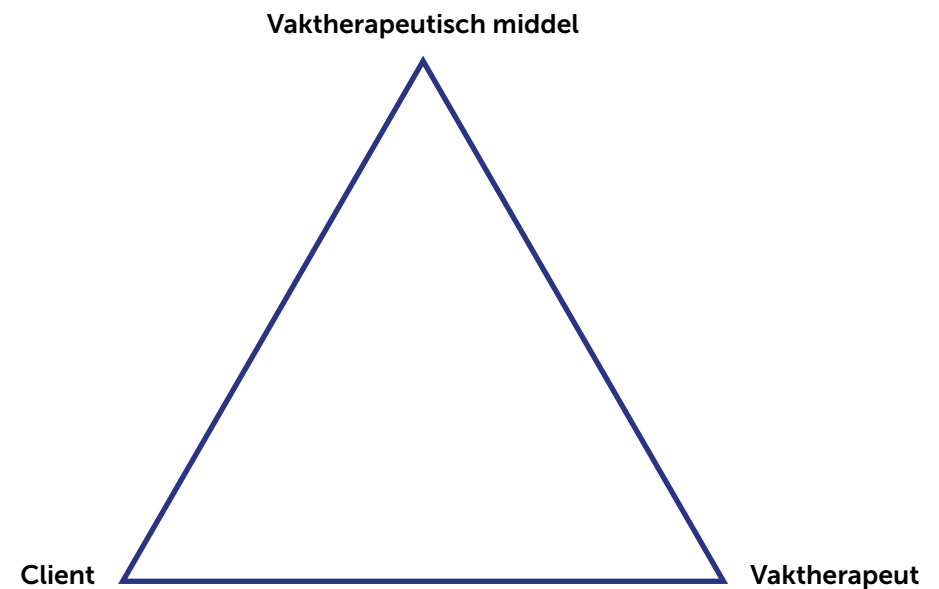
1.1. Kritische houding en de Reflective professional

In het LDP staat geschreven (2016, pag. 59): *"Het onderzoekend vermogen begint met nieuwsgierigheid: het vergaren van informatie om het niet-weten op te heffen."*

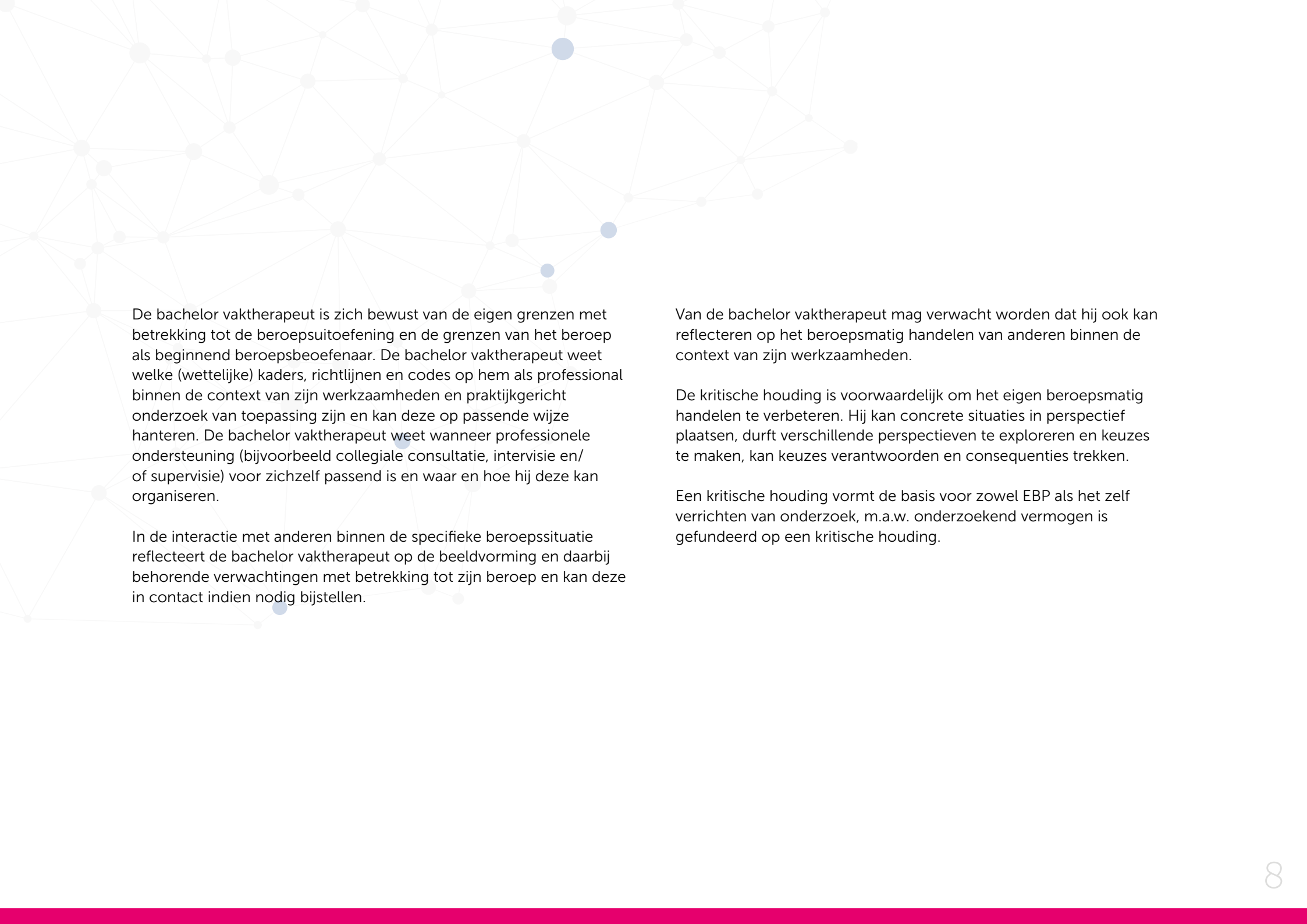
De opleidingen hechten veel waarde aan het ontwikkelen van een kritische houding van de student, zodat deze zich kan ontwikkelen tot een 'reflective professional'.

Basis voor een kritische houding is intrinsieke motivatie; nieuwsgierig zijn, willen weten en willen onderzoeken. Een kritische houding doordringt alle competenties; het is een geïntegreerd gegeven in de verschillende curricula, en gaat gepaard met het kunnen stellen van vragen en met het kunnen reflecteren, en wordt derhalve gezien als de basis van leren en ontwikkelen van de professional in de beroepspraktijk.

Een bachelor vaktherapeut kan reflecteren op zijn eigen beroepsmatig handelen; overdenkt kritisch de theorie, het eigen handelen, eigen ambachtelijkheid en eigen interactie met anderen. Bijzonder daarbij is dat in het contact met een cliënt (of andere voor de beroepssituatie passende aanduiding), de vaktherapeut werkt in de vaktherapeutische driehoek en dus in zijn handelen op alle drie de assen moet kunnen reflecteren (zie figuur 3).

Figuur 3: De vaktherapeutische driehoek (naar het landelijk opleidingsprofiel versie 2007/2008 en LOO VTB (2016). Landelijk Domeinprofiel voor de bacheloropleidingen voor Vaktherapeutische Beroepen Nederland. Nijmegen: LOO VTB (Landelijk Opleidingen Overleg Vaktherapeutische Beroepen).

De bachelor vaktherapeut is zich bewust van de eigen grenzen met betrekking tot de beroepsuitoefening en de grenzen van het beroep als beginnend beroepsbeoefenaar. De bachelor vaktherapeut weet welke (wettelijke) kaders, richtlijnen en codes op hem als professional binnen de context van zijn werkzaamheden en praktijkgericht onderzoek van toepassing zijn en kan deze op passende wijze hanteren. De bachelor vaktherapeut weet wanneer professionele ondersteuning (bijvoorbeeld collegiale consultatie, intervisie en/of supervisie) voor zichzelf passend is en waar en hoe hij deze kan organiseren.

In de interactie met anderen binnen de specifieke beroepssituatie reflecteert de bachelor vaktherapeut op de beeldvorming en daarbij behorende verwachtingen met betrekking tot zijn beroep en kan deze in contact indien nodig bijstellen.

Van de bachelor vaktherapeut mag verwacht worden dat hij ook kan reflecteren op het beroepsmatig handelen van anderen binnen de context van zijn werkzaamheden.

De kritische houding is voorwaardelijk om het eigen beroepsmatig handelen te verbeteren. Hij kan concrete situaties in perspectief plaatsen, durft verschillende perspectieven te exploreren en keuzes te maken, kan keuzes verantwoorden en consequenties trekken.

Een kritische houding vormt de basis voor zowel EBP als het zelf verrichten van onderzoek, m.a.w. onderzoekend vermogen is gefundeerd op een kritische houding.

1.2. Evidence Based Practice en Evidence Based Professional

In het LDP staat geschreven (2016, pag. 59): *"Het primaire doel van onderzoek in de bachelors voor vaktherapeutische beroepen is om de (aanstaande) professional in staat te stellen om met behulp van primaire en secundaire bronnen onderbouwde uitspraken te doen over cliënten, interventies en beleid."*

Dit vertoont veel overeenkomsten met de uitgangspunten van Evidence Based Practice volgens Sackett et al., (2000) die EBP als een klinisch redeneerproces zien waarbij de verschillende beslismomenten gedurende de behandeling worden onderbouwd met drie bronnen van evidence; de voorkeuren, kenmerken en behoeften van de cliënt, de resultaten uit wetenschappelijk onderzoek (research evidence) en de expertkennis van de professional.

De vaktherapeut wordt, net als andere gezondheidszorgprofessionals, geconfronteerd met een toenemende druk om interventies te verantwoorden. Evidence Based Practice (EBP) helpt hierbij door verschillende beslismomenten gedurende de behandeling te onderbouwen met bronnen van evidence (Beurskens, et al., 2010; Pénzés, Gielen & Beurskens, 2012). EBP bestaat uit vijf stappen (Kuiper, Verhoef & Cox, 2012), te weten:

1. Het formuleren van een PICO vraag
2. Het zoeken van bronnen van evidence (overleggen met de cliënt, wetenschappelijke literatuur en expertkennis)
3. Het beoordelen van de evidence
4. Toepassing van de integratie van gevonden evidence in de beroepspraktijk
5. Evalueren van het proces en de uitkomst

De vijf stappen vormen een cyclisch proces (= klinisch redeneren) waarin de vaktherapeut op basis van eigen ervaringskennis, wensen en voorkeuren van de cliënt en research evidence de verschillende beslismomenten in de behandeling onderbouwt.

Door deze wijze van klinisch redeneren is de bachelor vaktherapeut in staat om zijn methodisch handelen te onderbouwen en inzichtelijk en bespreekbaar te maken naar andere professionals en de cliënt. Hieronder wordt per stap van EBP het niveau nader omschreven.

Stap 1: Het formuleren van een PICO vraag

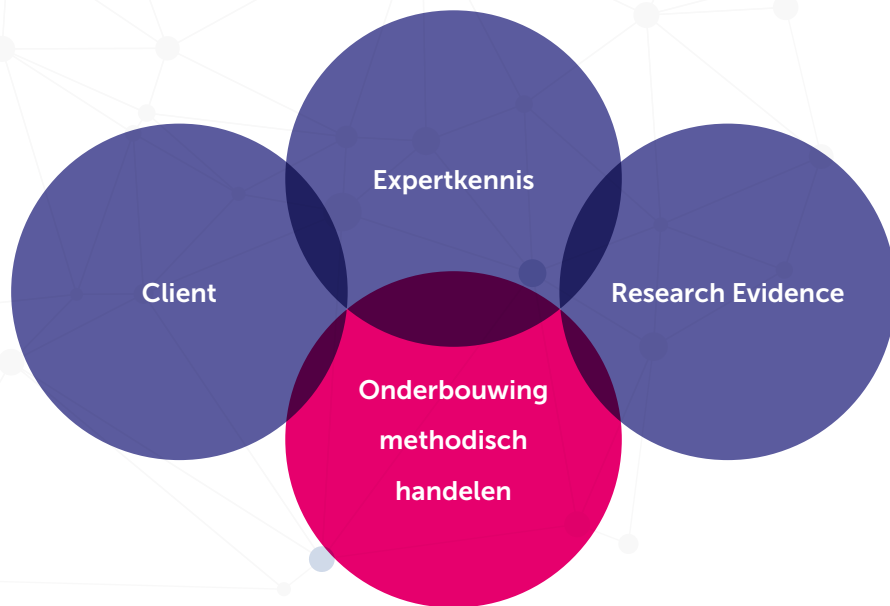
De bachelor vaktherapeut formuleert zelfstandig een PICO vraag (Patient, Intervention, Comparison, Outcome). Deze vraag wordt geformuleerd op basis van een concrete beroepssituatie die gericht is op een afgebakend probleemgebied of hulpvraag van een cliënt.

Stap 2: Het zoeken van bronnen van evidence

De bachelor vaktherapeut kan gebruik maken van drie bronnen van evidence (zie figuur 4):

1. de voorkeuren, kenmerken en behoeften van de cliënt
2. de resultaten uit (wetenschappelijke) literatuur (research evidence)
3. de expertkennis van de professional

Figuur 4. De drie bronnen in evidence based practice

Ten aanzien van de behoeften en wensen van de cliënt kan hij in verschillende fases van het therapieproces de wensen, voorkeuren en behoeften van cliënten in kaart brengen op zowel microniveau (overleggen met de cliënt) als mesoniveau (overleggen in de organisatie met betrekking tot de behandeling van de cliënt).

Ten aanzien van evidence uit (wetenschappelijke) (inter-) nationale en relevante literatuur, kan hij op basis van een geformuleerde PICO vraag op systematische wijze relevante, actuele, nationale en internationale literatuur zoeken en vinden. Hij maakt gebruik van diverse literatuurbronnen (boeken, wetenschappelijke artikelen, kranten, websites, enz.). Hierbij maakt hij, naast algemene (psychologische) theorieën, voldoende gebruik van actuele en relevante vaktherapeutische literatuur en literatuur op het gebied van de vaktherapeutische discipline (zoals de beeldende kunst, theater enz.).

Ten aanzien van expertkennis, kan hij het gesprek aangaan met vaktherapeuten en andere professionals, en hanteert daarbij voor andere professionals begrijpelijke taal. Hij begrijpt de rationale van de expert(s) en vergaart kennis met betrekking tot methoden en interventies. Ondanks dat de eigen expertise van de beginnend vaktherapeut relatief summier is, beschikt hij over introspectief vermogen.

Stap 3: Het beoordelen van de evidence

De bachelor vaktherapeut kan verschillende bronnen van evidence beoordelen op kwaliteit en bruikbaarheid. Voor het kunnen beoordelen van de waarde van de cliënt als bron, kan hij luisteren naar de cliënt, inschatten waar de cliënt zijn wensen, voorkeuren en behoeften op heeft gebaseerd en kan hij de cliënt informeren en het gesprek aangaan over verschillende (on) mogelijkheden ten aanzien van vaktherapeutische behandeling (Shared Decision Making).

Hij kan wetenschappelijke literatuur beoordelen op basis van de kwaliteit van de bron (bijvoorbeeld een artikel in een peer-reviewed wetenschappelijk tijdschrift versus een website), basiskennis van de hiërarchie van evidentie, en kwalitatieve en kwantitatieve onderzoeksmethodologie. Hij kan op basis hiervan een inschatting maken van de generaliseerbaarheid en bruikbaarheid in relatie tot het afgebakende probleemgebied of hulpvraag van een cliënt.

Wat betreft expertkennis, kan hij een eigen standpunt bepalen over verschillende soorten experts en reflecteert op zijn eigen expertise.

Stap 4: Toepassing van de integratie van gevonden evidence in de beroepspraktijk

De bachelor vaktherapeut integreert bij het onderbouwen van zijn beslissingen ten behoeve van specifieke behandelcontext, de verschillende bronnen van evidence en bijbehorende kwaliteit. Deze beslismomenten vormen de basis voor het methodisch handelen waarin de gemaakte keuzes worden uitgevoerd. Hij verantwoordt op ethische en correcte wijze (APA) de schriftelijke onderbouwing van zijn beslissingen, bijvoorbeeld in een behandelplan.

Stap 5: Evalueren van het proces en de uitkomst

De bachelor vaktherapeut kan gedurende verschillende fases van een behandeling het proces evalueren op gewenste behandeluitkomst. Hierbij betreft hij de cliënt (bijvoorbeeld door middel van evaluatie-/reflectiebesprekingen gericht op het vaktherapeutisch behandelproces, afnemen van vragenlijsten), de expertkennis (bijvoorbeeld van professionals in een behandelteam) en indien nodig de literatuur. Hij kan het behandelproces indien nodig bijsturen in de richting van de te realiseren uitkomst en kan hierbij zijn beslissingen onderbouwen (cyclus van EBP).

EBP wordt niet als een aparte competentie beschouwd, maar als een geïntegreerd onderdeel van het professioneel/methodisch handelen in de daadwerkelijke beroepspraktijk. Dit betekent dat EBP geen technische vaardigheid is, maar wordt verweven het klinisch redeneren en het methodisch handelen in de beroepspraktijk.

Het eindniveau EBP wordt bepaald door de mate van complexiteit van de beroepspraktijk (Bulthuis, 2013). De beroepspraktijk van de vaktherapeut wordt gekenmerkt door de therapeutische toepassing van een vaktherapeutische discipline bij cliënten met doorgaans psychische en/of psychiatrische problematiek. De complexiteit betreffende EBP wordt mede bepaald door deze problematiek en het gegeven dat de vaktherapeut daar in het moment op moet kunnen afstemmen. Dit betekent dat de student moet leren om te gaan met het spanningsveld tussen evidence based interventies, de situatie van de cliënt op dat moment of in een specifieke situatie en zijn eigen kennis en kunde. Dit vraagt het kunnen maken van vertaalslagen tussen de evidence en de daadwerkelijke situatie.

1.3. Onderzoek en de Scientist professional

In het LDP staat geschreven (2016, pag. 59): *“Het onderzoekend vermogen moet in het HBO altijd ondersteunend zijn aan het verbeteren van de praktijk (Expertgroep Protocol, 2014). De term praktijkgericht onderzoek is een term die de lading het beste dekt. Praktijkgericht onderzoek is onderzoek waarvan de vraagstelling wordt ingegeven door de beroepspraktijk en waarvan de opgedane kennis direct bij kan dragen aan die beroepspraktijk.”*

Om goed aan te kunnen sluiten bij de beroepspraktijk heeft de bachelor vaktherapeut kennis en vaardigheden voor het verrichten van praktijkgericht onderzoek. De beginnend professional kan op een systematische en onderzoeksmatig verantwoorde wijze het beroepsmatig handelen ontwikkelen en vernieuwen; altijd beroepsrelevant, i.e. toepasbaar in de praktijk, bijdragen aan het ontwikkelen/vernieuwen van het beroep, maar vooral aan het eigen beroepsmatig handelen. Dit sluit aan bij de wijze waarop de HBO-Raad (2009, pag. 7) praktijkgericht onderzoek definieert: *“Praktijkgericht onderzoek is onderzoek dat is geworteld in de beroepspraktijk en bijdraagt aan de verbetering en innovatie van die beroepspraktijk”*.

Onderzoek in het hbo gaat niet zozeer over ‘het bijdragen van nieuwe kennis aan wat er in de theorie al bekend is maar om het ontwikkelen van kennis die relevant is voor de beroepspraktijk.’ (Expertgroep Protocol, 2014, blz. 30). Deze definitie sluit nauw aan bij de wijze waarop Smeijsters et al. (2012) Practice Based Evidence (PBE) definiëren. Bij PBE begint men met wat er is in de praktijk en bouwt dat uit, het proces is bottom-up (Barkham & Mellor-Clark, 2003;

Barkham et al., 2006; Van der Laan, 2007; Van Yperen & Veerman, 2008; Hutschemaekers, 2010; Pijnenburg, 2010; Smeijsters, 2009, 2010). Onderzoekers trekken gezamenlijk op met professionals uit de praktijk van alledag en ondersteunen hen bij het inzichtelijk maken en verbeteren van de praktijk en waar nodig het ontwikkelen van iets nieuws.

Praktijkgericht onderzoek vindt binnen de bachelor opleidingen Vaktherapie plaats op basis van vragen vanuit de praktijk die door de student samen met en in de praktijk en onder begeleiding van een docent geformuleerd en beantwoord worden. De student verdiept door middel van praktijkgericht onderzoek ook zijn eigen methodisch en professioneel handelen in de specifieke beroepssituatie.

Een praktijkgericht onderzoek is relevant voor de beroepspraktijk. Dit betekent dat het onderzoek is gebaseerd op vragen en behoeften vanuit, voor en in de beroepspraktijk. Vragen kunnen bijvoorbeeld voortkomen vanuit praktijkinstellingen, beroepsverenigingen, lectoraten enz.. Afstudeerprojecten passen bij voorkeur binnen een onderzoeksprogramma van een lectoraat, zijn duurzaam, i.e. dragen bij aan de keten van onderzoek en derhalve kennisontwikkeling, positioneren duidelijk de beroepsspecialisatie met hierin de rol van de vaktherapeutische discipline, en de resultaten duidelijk bijdragen aan een specifieke beroepssituatie en aan de eigen beroepsmatige ontwikkeling. Een eigen intrinsieke interesse en nieuwsgierigheid voor het onderwerp is derhalve van belang evenals voldoende aandacht voor de rol en rationale van de vaktherapeutische discipline.

Het eindniveau van onderzoek binnen de bachelor opleidingen is gekenmerkt door een gelimiteerde mate van zelfstandigheid en complexiteit. Deze wordt o.a. bewerkstelligd door de mate van "rigor". Hierin wordt de niveau definitie van Andriessen (2014, 2016) gevolgd die stelt dat de chain of evidence duidelijk moet zijn waardoor aan uitspraken en conclusies een duidelijke keten van bewijsmateriaal ten grondslag ligt, maar daarvoor slechtst bescheiden gebruik gemaakt hoeft te worden van literatuur en onderzoeksmethoden en de uitspraken navenant bescheiden dienen te zijn.

In het borgen van de beperkte mate van zelfstandigheid, wordt de student in het op ethische en verantwoorde wijze verrichten van praktijkgericht onderzoek begeleid door een docent zoals bij het opzetten van een onderzoeksvoorstel (bijvoorbeeld aan de hand van een stappenplan/draaiboek dat de student onder begeleiding toepast op zijn eigen onderzoek) inclusief het formuleren van een onderzoeksvraag, bepalen en uitwerken van onderzoeksdesign, het verzamelen en analyseren van kwalitatieve of kwantitatieve data, en het interpreteren van de verkregen resultaten.

De docent zal de student stimuleren zo zelfstandig mogelijk de resultaten te vertalen naar zijn eigen beroepsmatig handelen en naar aanbevelingen voor de specifieke beroepssituatie.

De student, die praktijkgericht onderzoek verricht, heeft kennis van onderzoeksethiek en kan deze kennis onder begeleiding van een docent toepassen in zijn eigen onderzoek.

Dit betekent dat:

- De student op de hoogte is van de "Nederlandse Gedragscode Wetenschappelijke Integriteit" en daar ook naar handelt.
- De student kennis heeft genomen van de actueel geldende wetten rondom het borgen van privacy (bijvoorbeeld de AVG-wet) en daar ook naar handelt. De student dus bijvoorbeeld zorgvuldige keuzes maakt en met de begeleider overlegt om bepaalde onderzoeksdata en/of –resultaten wel of niet openbaar te maken.

- De student bekend is met ethische aspecten van onderzoek en deze onder begeleiding (bijvoorbeeld door een docent, met ondersteuning van LibGuides) kan toepassen in het opstellen van een onderzoeksvoorstel en hiernaar handelt tijdens het uitvoeren van het onderzoek. De student verhoudt zich hierbij tot de geldende procedures die gehanteerd worden in de praktijkinstelling waar het onderzoek (voor) verricht wordt.
- Er binnen de opleiding op basis van een beoordelingskader wordt getoetst of een onderzoek mogelijk WMO-plichtig is. De opleiding een procedure heeft die voorschrijft hoe om dient te worden gegaan met onderzoek dat mogelijk WMO-plichtig is.
- De student weet in welke veilige digitale-werkomgeving hij onderzoeksmaterialen kan (be-)werken, verwerken, bewaren (archiveren) en delen (geen USB-sticks, geen Dropbox, WeTransfer enz., maar bijvoorbeeld via OneDrive) en daar ook naar handelt.
- De student als onderzoeker betrouwbaar is en zich respectvol gedraagt. De student cultuursensitief is en dus in het doen van onderzoek respect heeft en toont voor andere meningen, waarden en religies.

Voor het borgen van ethische aspecten wordt de student ook begeleid door een docent en is de opleiding verantwoordelijk. Hierbij maakt de opleiding duidelijke afspraken met de opdrachtgever(s), bijvoorbeeld in het geval van afstudeerprojecten (denk bijvoorbeeld aan afspraken rondom archivering en eigenaarschap van de data enz.).

Het eindniveau van onderzoek wordt onder meer behaald bij een voldoende beoordeling van het afstudeerproject.

Referenties

Andriessen, D. (2016). *Drie misverstanden over onderzoek in het HBO. Hoger Onderwijs Management (05).*

Andriessen, D. (2014). *Praktisch relevant en methodisch grondig? Dimensies van onderzoek in het HBO. Utrecht, Nederland: Openbare les lectoraat methodologie van praktijkgericht onderzoek aan Hogeschool Utrecht.*

Barkham, M. & Mellor-Clark, J. (2003). *Bridging evidence-based practice and practice-based evidence: Developing a rigorous and relevant knowledge for the psychological therapies. Clinical Psychology and Therapy, 10, 319-327.*

Barkham, M., Mellor-Clark, J., Connell, J. & Cahill, J. (2006). *A core approach to practice-based evidence. A brief history of the origins and applications of the CORE-OM and CORE System. Counseling & Psychotherapy Research, 6, 3-13.*

Beurskens, S., Baarends, E., Nieuwenhuijze, M., Lacroix, M., Gielen, X., Péntzes, I., Duymelinck, S. & Geraets, J. (2010). *Visie over Evidence Based Practice binnen de gezondheidszorgopleidingen van de Hogeschool Zuyd Heerlen. Begripsverheldering en uitgangspunten. Heerlen, Nederland: Hogeschool Zuyd: Platform Quality of Life, Platformwerkgroep EBP.*

Bulthuis, P. (2013). *Het ZelCommodel, grip op competentieniveaus. De samenhang tussen zelfstandigheid en complexiteit. Examens, 10(2), 5-10.*

Expertgroep BKE/SKE (2013). *Verantwoord toetsen en beslissen in het hoger beroepsonderwijs. Heerlen, Nederland: Zuyd Hogeschool: een voorstel voor een programma van eisen voor basis en seniorkwalificatie examinering (BKE/SKE).*

HBO-raad (2008). *Kwaliteitszorgstelsel ten aanzien van het onderzoek aan Hogescholen. Geraadpleegd op www.hbo-raad.nl.*

Expertgroep Protocol (2014). *Beoordelen is mensenwerk. Bevindingen over de wenselijkheid en mogelijkheid van een gezamenlijk protocol voor het beoordelen van (kern)werkstukken. Retrieved 5-2-2015 from https://www.vereniginghogescholen.nl/system/knowledge_base/attachments/files/000/000/329/original/Beoordelen_is_mensenwerk_%28Eindrapport_expertgroep_Protocol%29.pdf?1442920283*

Hutschemaekers, G. (2010). *Praktijk én wetenschap. In: H. Pijnenburg (red.). Zorgen dat het werkt. Werkzame factoren in de zorg voor jeugd. Amsterdam, Nederland: SWP.*

Kuiper, C., Verhoef, J., & Cox, K. (2012). *Evidence-based practice voor paramedici. Methodiek en toepassing.* Den-Haag, Nederland: Boom Uitgevers.

NVAO (2003). *Accreditiekader bestaande opleidingen Hoger Onderwijs.* Den-Haag, Nederland: NVAO.

NQA (2012 a). *Standaarden afstuderen.* NQA.

NQA (2012 b). *Aandachtspunten voor het beoordelen van afstudeerwerkstukken.* NQA.

Pénzes, I., Gielen, X., & Beurskens, S. (2012) *Kritisch opleiden. Evidence-based practice in de bachelor opleiding Creatieve Therapie van Zuyd Hogeschool.* Tijdschrift voor vaktherapie, 3(8) 29-35.

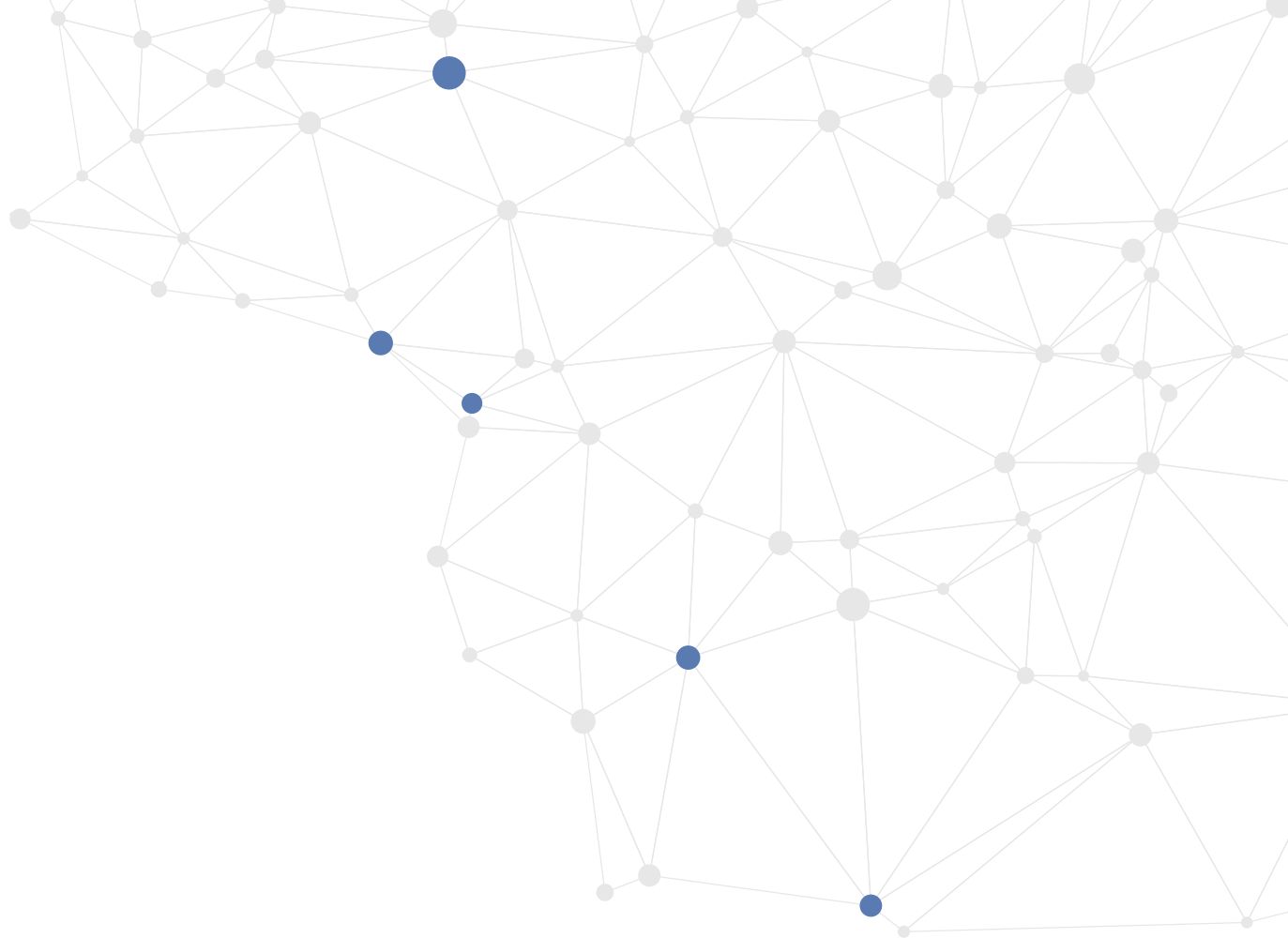
Pijnenburg, H. (2010). *Zorgen dat het werkt.* In: H. Pijnenburg (red.). *Zorgen dat het werkt. Werkzame factoren in de zorg voor jeugd.* Amsterdam, Nederland: SWP.

Smeijsters, H., Beurskens, S., Reverda, N., Gielen, X. & Pénzes, I. (2012). *Het Evidence Beest in de vaktherapie; een verheldering van de begrippen Evidence Based Practice en PracticeBased Evidence.* Tijdschrift voor vaktherapie, 8(2), 11-18.

Smeijsters, H. (2009). *Onderzoek in en door de praktijk en practice based evidence in de lerende organisatie. Voorbeelden van onderzoek door kenniskringen van hogescholen.* TH&MA. Tijdschrift voor Hoger onderwijs & Management, 15(6), 4-13.

Smeijsters, H. (2010). *Praktijkonderzoek naar interventies. Vaktherapie in de Justitiële Jeugdinrichtingen en Gesloten Jeugdzorg.* Tijdschrift voor Vaktherapie, 6(1), 9-17.

Yperen, T. van & Veerman (red.)(2008). *Zicht op effectiviteit. Handboek voor praktijkgestuurd effectonderzoek in de jeugdzorg.* Delft, Nederland: Eburon.

Met vijf bacheloropleidingen Vaktherapie onderweg naar een online vakcommunity

MOOV-on is een project dat door SURF wordt begeleid en door het Ministerie van OC&W financieel ondersteund.

